

RIKTNING FÖR FINLAND

– NYTT ARBETE MED EXPORTBASERAD TILLVÄXT

SDP:S LINJE I DEN EKONOMISKA POLITIKEN

SDP:s bärande linje i den ekonomiska politiken är en hållbar, sysselsättande tillväxt. Tillväxt är ett verktyg då vi strävar efter ett sammanhållet, rättvist och jämlikt samhälle där så många som möjligt har arbete. Under den följande valperioden är SDP:s mål att skapa 100 000 nya arbetsplatser.

Nycklarna till tillväxt är konkurrenskraft, en bredare bas för exporten och minskad ojämlikhet. En ökad export möjliggör också en hållbar tillväxt i hemmamarknadsbranscherna och sysselsättningen. Med sitt ekonomisk-politiska program strävar SDP efter en tillväxttakt på minst 2 procent före slutet av följande valperiod.

Våra metoder för att balansera ekonomin är att få igång tillväxten, fortsätta med strukturreformerna och vidta nödvändiga anpassningsåtgärder. Vi måste få ned den offentliga skulden i relation till vår BNP för att vi ska kunna trygga rörelseutrymme för finanspolitiken i framtiden. För att klara de utgifter som har med åldersstrukturen att göra förutsätts en bättre hållbarhet i vår offentliga ekonomi. Anpassningsåtgärderna fördelas mellan inkomstökningar och utgiftsminskningar. Konjunktursvängningarna ska utjämnas med en motcyklisk ekonomisk politik.

Den ekonomiska politiken ska vara stabil, trovärdig och förutsägbar. SDP tror på avtalande, en export-baserad tillväxtstrategi, förbättrade verksamhetsförutsättningar för företagen samt på ett kompanjonskap mellan den offentliga och privata sektorn i skapandet av tillväxt. Konstgjorda motsättningar mellan stat och företag, industri och service och mellan små och stora företag behöver vi inte i vårt lilla land, vi ska i stället samla våra krafter och samarbeta.

FINANSKRISENS LÅNGA SKUGGA

Europa har inte återhämtat sig från den finanskris som år 2007 fick sin början i USA. Ett system med helt fria marknadskrafter ledde till stor risktagning och en omfattande realisering av riskerna hösten 2008. I finanskrisen tvingades samhällena att ta ansvar för finansieringssystemets funktionsduglighet: vinsterna privatiserades, men riskerna socialiserades.

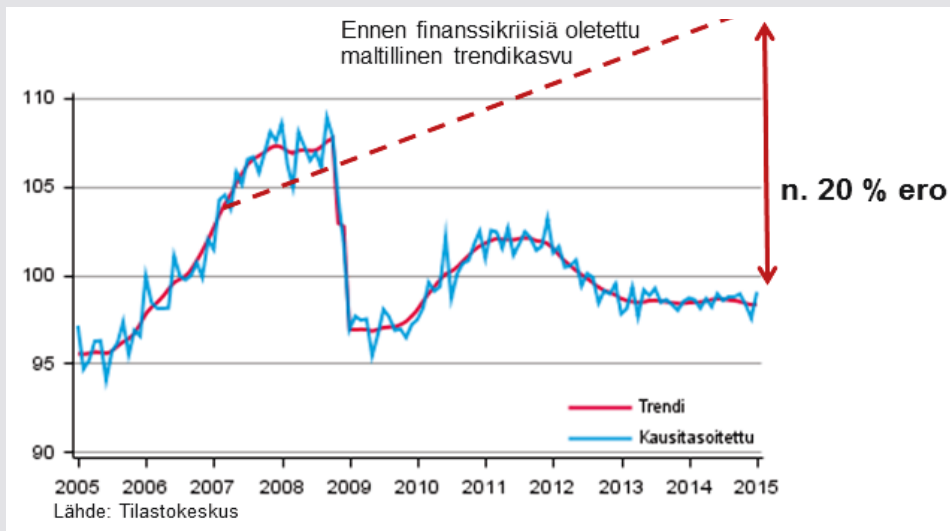
Spåren efter finanskrisen har drabbat Europa särskilt hårt. Osäkerheten i banksystemet har

försvagat tillgången på finansiering. Den fortsatta finanskrisen har försvårat staternas skuldproblem och obalansen i euroområdet.

I Finland är nivån på den sammantagna produktionen fortfarande lägre i jämförelse med situationen före krisen. Vår BNP är nu 20% lägre än den vore om tillväxten legat på en moderat nivå från år 2008 och framåt. Skatteinkomsterna är 15 miljarder lägre i jämförelse med en situation där tillväxten skulle ha fortsatt i normala spår.

RIKTNING FÖR FINLAND

BNP stampar på stället

Efter det sammanbrott som finanskrisen föranledde började ekonomin återhämta sig, men den misslyckade ekonomiska politiken i euroområdet har hämmat tillväxten i Europa och Finland från år 2011 och framåt. I Europa har skötseln av bank- och skuldkrisen varit ineffektiv, ECB:s penningpolitik stram och i enlighet med Europeiska kommissionens rekommendationer beslöt man att i alla medlemsländer samtidigt strama åt finanspolitiken.

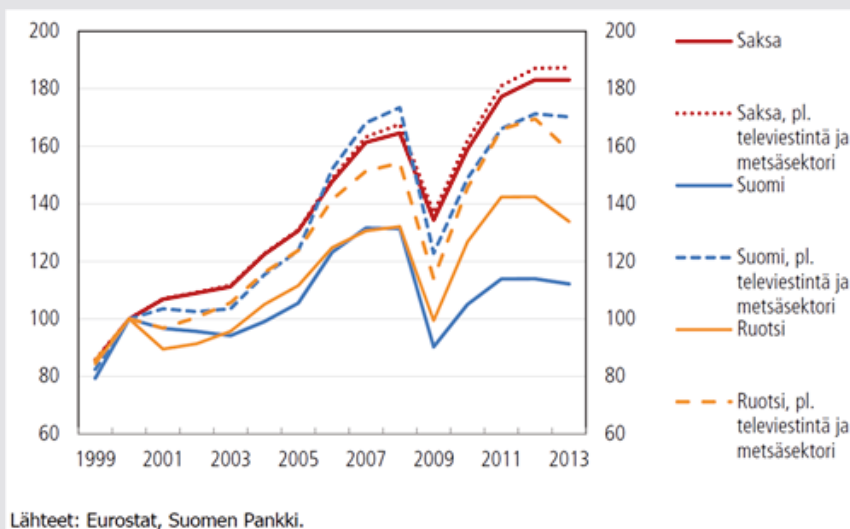
I riksdagsvalet i Finland och under de därpå följande regeringsförhandlingarna år 2011 underströks behovet att anpassa den offentliga ekonomin och åtgärda hållbarhetsgapet. Efter det har det uppfattningen stegvis klarnat att förlusterna i exporten och konkurrenskraften har varit ett betydligt större problem. Den utdragna ekonomiska krisen och den svaga investeringsutvecklingen i Europa har medfört svårigheter för den finländska exportindustrin. Under senare tid har

också Rysslands försvagade export försvårat tillväxtutsikterna. Den traditionella exportmarknaden drar långsamt och den finländska exportindustrin har inte lyckats komma in på nya, växande marknader, framförallt i Asien.

Exportens svaga utveckling förklaras också av en kraftig nedgång i skogs- och datatekniksektorns produktion. De här båda branscherna har mött särskilda svårigheter. Grundorsaken till problemen i pappersindustrin är en konstant minskad efterfrågan på tryckpapper. Bakgrunden till den Nokia-ledda elektronikindustrins nedgång utgörs av misstag som gjorts av affärsledningen, som resulterat i att mobilapparaterna inte lyckades hänga med i den konsumentteknologiska utvecklingen och därmed har försäljningen sjunkit.

Vid sidan om de här sektorerna har exporten i Finland utvecklats i samma mån som är fallet i jämförbara länder som Sverige och Tyskland.

Bakgrunden till exportsektorns problem är den svaga utvecklingen särskilt i skogs- och datatekniksektorn.
(källa: Borg & Vartiainen 2015)

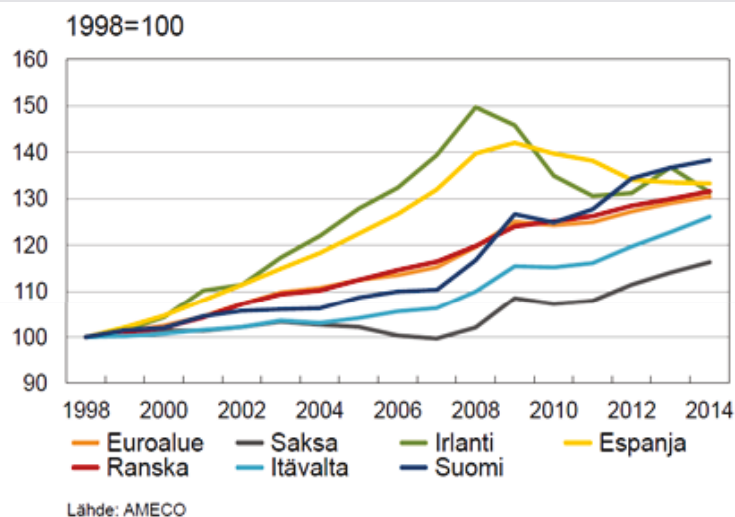

RIKTNING FÖR FINLAND

Finlands näringsstruktur har inte förnyats tillräckligt under de senaste tio åren. Den förlorade produktionen i skogs- och datatrafikbranscherna har inte i tillräcklig grad ersatts av någon ny produktion. Det har resulterat i att nedgången i de här branscherna har lämnat ett stort tomrum särskilt i exportsektorn. Det här har också avspeglat sig på produktivitet utvecklingen, som i praktiken har avstannat efter år 2007. Samtidigt har Finlands kostnadskonkurrenskraft

försvagats. Enhetskostnaderna har stigit snabbare i Finland än i konkurrentländerna. I första hand beror det här på produktivitet snedgången och en svag utveckling från år 2008 och framåt. Å andra sidan höjde den splittrade avtalsrundan år 2007 och löneförhöjningstrycket, som drevs på av en del politiker, på lönekostnadsutvecklingen märkbart. Särskilt snabb var ökningen av enhetskostnaderna under åren 2007 – 2009.

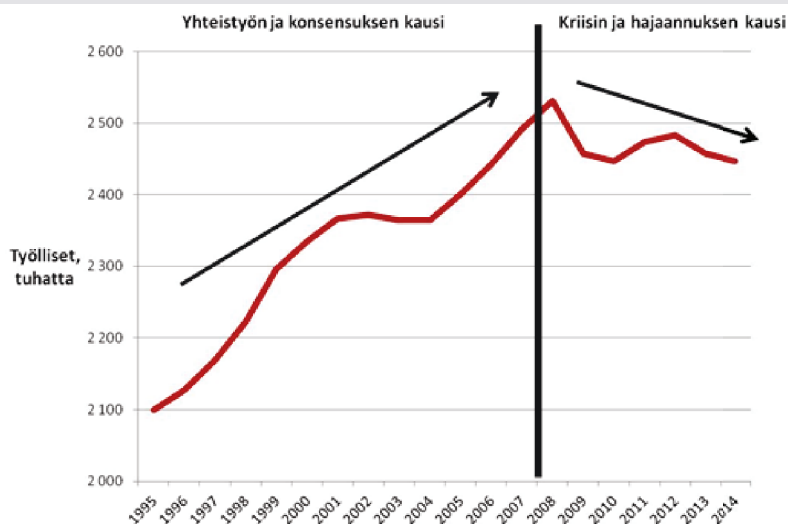
Koko talouden yksikkökustannukset

Den långsamma förnyelsen av näringslivet förklarar delvis det sjunkande antalet investeringar. Investeringsgraden har sedan före år 2008 sjunkit från drygt 20 procent i förhållande till BNP till klart under 20 procent. En höjning av produktionspotentialen förutsätter en högre investeringsgrad än för närvarande. Som en följd av den svaga utvecklingen av exporten och vår BNP är sysselsättningsutvecklingen lam.

Arbetslösheten är ett allvarligt problem. Andelen sysselsatta har emellertid inte sjunkit lika mycket som BNP, vilket delvis förklarar den svaga produktivitet utvecklingen.

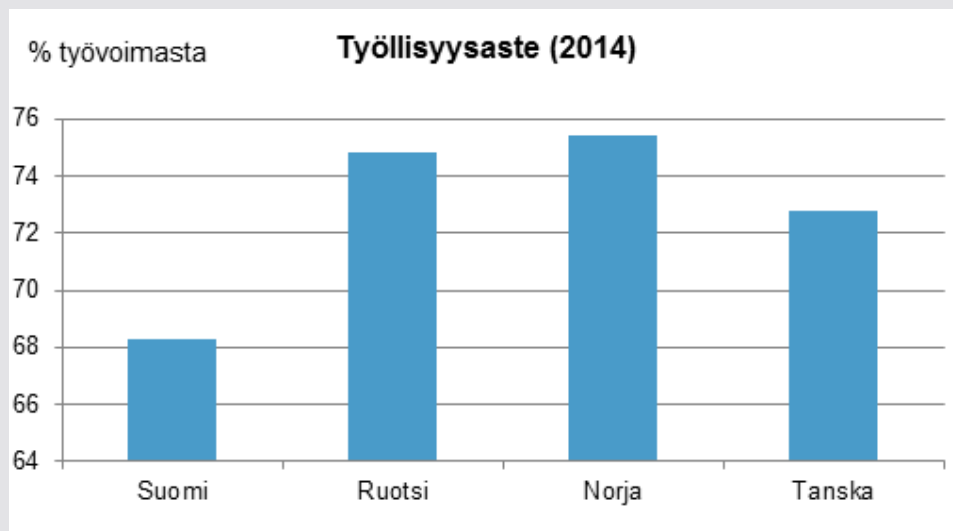
Antalet sysselsatta ökade jämnt i Finland från mitten av 1990-talet fram till år 2008. Efter det har sysselsättningen trendmässigt sjunkit.

RIKTNING FÖR FINLAND

Endast i en situation med hög sysselsättningsgrad kan vi upprätthålla den nordiska välfärdsstaten.

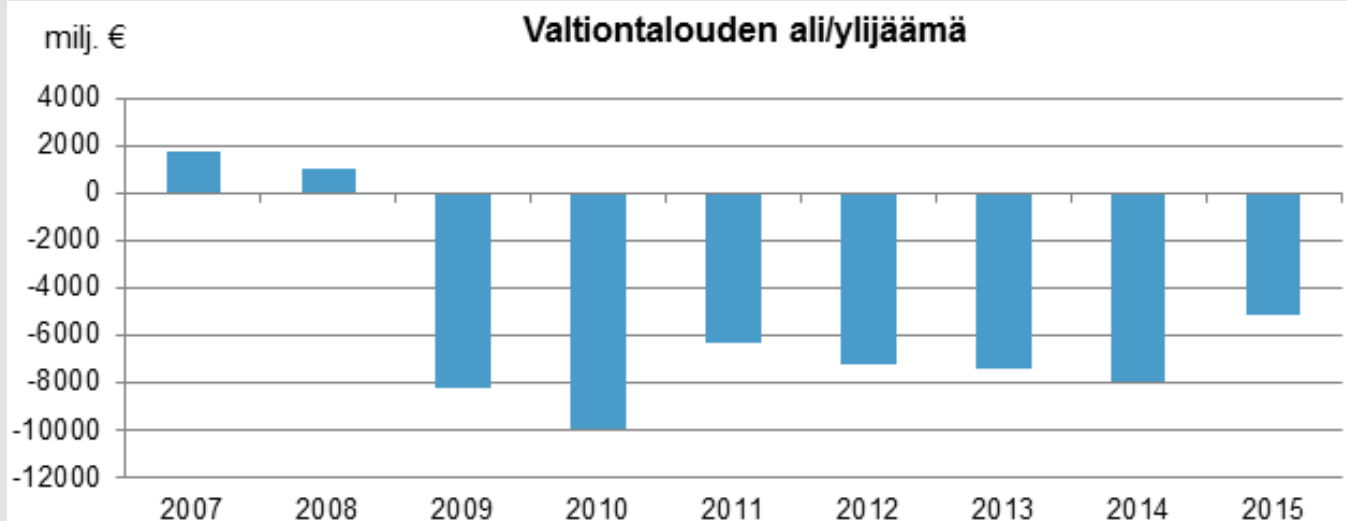
Finlands sysselsättningsgrad är betydligt lägre än i de övriga nordiska länderna.

För att nå en hållbar tillväxt förutsätts att antalet sysselsatta ökar och att sysselsättningsgraden märkbart höjs. Finland måste sträva efter en nordisk sysselsättningsgrad. Det är en grundförutsättning för att vi ska kunna åtgärda hållbarheten i den offentliga ekonomin.

En svag BNP- och sysselsättningsutveckling har resul-

terat i att den offentliga ekonomin visat ett kraftigt underskott. Statsekonomin visade exempelvis ett underskott år 2009 och under de senaste åren har underskottet varit cirka 8 miljarder, trots de anpassningsåtgärder som vidtagits. För år 2015 är prognosen att underskottet ska minska till drygt 5 miljarder euro.

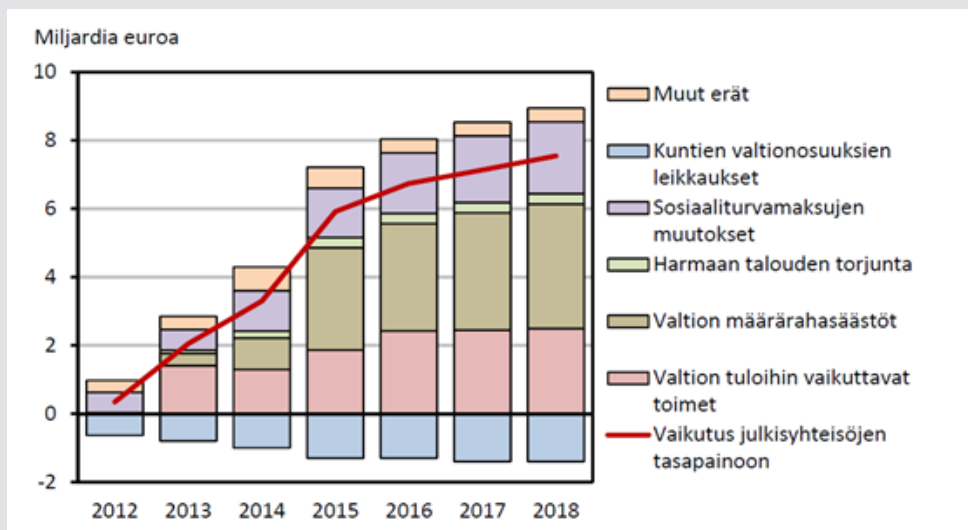

Under den gångna valperioden har man på ett betydande sätt anpassat den offentliga ekonomin. Anpassningen av hela den offentliga ekonomin stiger till över 7 miljarder år 2018.

RIKTNING FÖR FINLAND

Anpassningen av den offentliga ekonomin 2012–2018

(källa: talouspolitiikan arviointineuvosto, rapport, januari 2014)

Under regeringsförhandlingarna våren 2011 fattade man beslut om anpassningar av statsekonomin på sammanlagt 2,2 miljarder euro. Samtidigt kom man överens om att vidta tilläggsanpassningsåtgärder i mitten av regeringsperioden, om den ekonomiska situationen så kräver. Senare har regeringen beslutat om tilläggsanpassning så att anpassningsåtgärderna sammanlagt stiger till cirka 6 miljarder euro.

De vidtagna anpassningsåtgärder minskar statens och hela den offentliga ekonomins underskott märkbart. Trots det kommer underskottet i den offentliga ekonomin under de närmaste åren att utgöra cirka 3 procent i förhållande till vår BNP om inga ytterligare åtgärder vidtas. Inte heller den offentliga skulden i förhållande till BNP kommer att sjunka utan nya anpassningsåtgärder.

Enligt finansministeriets bedömning kommer hållbarhetsgapet i den offentliga ekonomin att utgöra cirka 5 % av BNP efter att pensionsreformen förverkligats år 2017. Men stor osäkerhet hänför sig också till bedömningar av hållbarhetsgapet och det beror starkt på bl.a. utgångsläges underskott och sysselsättning. Bedömningarna av storleken på hållbarhetsgapet har exempelvis under det senaste året varierat mellan 3 och 5 procent. Att hållbarhetsgapet prognostiserats större i de senaste bedömningarna beror på att ekonomin försvagats mer än väntat.

Hållbarhetsgapet beror närmast på de ökade utgifterna som hänför sig till åldersstrukturen under de kommande decennierna. Om vi inte lyckas minska hållbarhetsgapet hotar den offentliga skulden i förhållande till BNP att stiga till en ohållbar nivå under de kommande decennierna. Därför måste hållbarhetsgapet avlägsnas under de två följande valperioderna. Det förutsätter särskilt att antalet sysselsatta ökar, men också strukturreformer och anpassningsåtgärder krävs.

SLUTSATS 1

“

Den ekonomiska tillväxten måste öka betydligt, till en nivå på cirka 2 procent. Det lyckas bara om vi satsar på exporten. Endast så kan vi trygga en hållbar tillväxt av sysselsättningen.

Tillväxtpolitikens hörnstenar är en starkare export, att vi främjar investeringar, stöder tillväxt på hemmamarknaden och förbättrar förutsättningarna för affärsverksamhet och sysselsättning. Målet är att skapa 100 000 nya arbetsplatser under de följande fyra åren.

“

SLUTSATS 2

Att balansera den offentliga ekonomin och avlägsna hållbarhetsgapet förutsätter vid sidan om tillväxt och en hög sysselsättning också strukturreformer och anpassning.

Utan strukturreformer och anpassning hotar skuldernas förhållande till vår BNP att öka och bli ohållbart högt. Under den följande valperioden bör vi bereda oss för beslut om tilläggsanpassning på 4 miljarder och fortsätta att arbeta för att avlägsna hållbarhetsgapet.